

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 listopada 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego K. J. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda J. B. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 13 grudnia 2018 r., oddalającego jego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w T. o ochronę dóbr osobistych, w tym zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda w całości.

Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Na poparcie wniosku argumentował, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona Sąd drugiej instancji rażąco bowiem uchybił przepisom postępowania, co skutkowało wydaniem wyjątkowo wadliwego orzeczenia. Przemawia za tym także zaniechanie przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji uzupełniającego postępowania dowodowego, które było niezbędne do wydania prawidłowego orzeczenia uwzględniającego powództwo.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o odrzucenie skargi ewentualnie odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do odrzucenia skargi kasacyjnej. Wytykane w odpowiedzi na skargę wadliwości w konstrukcji podstaw skargi nie mają - w okolicznościach sprawy - takiego charakteru, że mogłyby skutkować jej odrzuceniem.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej

okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Skarżący sformułował jedynie bardzo ogólne i lakoniczne uzasadnienie, które nie pozwala stwierdzić, w czym dokładnie upatruje on przyczyn tego rodzaju - kwalifikowanej i nadzwyczajnej - wadliwości zaskarżonego orzeczenia. W uzasadnieniu wniosku - brak jakiegokolwiek - wyodrębnionego wyводу, który zawierałby argumentację mającą przemawiać za tezą skarżącego, że jego skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie zastępuje tego wyводу uzasadnienie podstaw kasacyjnych, gdyż przytoczenie i uzasadnienie podstaw (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) stanowią oddzielne

wymagania skargi, które realizują różne funkcje i muszą być spełnione odrębnie (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Należy przy tym podkreślić, że przy orzekaniu o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego motywy, nie wnikając w treść podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., i z dnia 15 marca 2019 r., IV CSK 376/18, niepubl.).

Ponadto analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w konfrontacji z motywami zaskarżonego orzeczenia nie przekonuje o zaistnieniu w okolicznościach sprawy rażących uchybień proceduralnych Sądu Apelacyjnego, które mogłyby mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Podkreślenia wymaga, że w postępowaniu kasacyjnym można formułować w ramach drugiej podstawy kasacyjnej wyłącznie zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania przez sąd drugiej (a nie pierwszej instancji), wadliwości uzasadnienia jedynie wyjątkowo mogą być skuteczną podstawą kasacyjną, tak samo jak wyjątkowo sąd może korzystać z kompetencji przeprowadzenia dowodów z urzędu (art. 232 zdanie drugie k.p.c.). Uzasadnienie zaskarżonego rozstrzygnięcia akceptującego ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji nie potwierdza tezy o rażącej wadliwości jego konstrukcji i nie dowodzi kwalifikowanego naruszenia art. 227 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego należnych pozwanemu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 26 w zw.

z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).